

Posudek diplomové práce Kateřiny Faů Učivo o slovních druzích na 1. stupni ZŠ

Autorka si v předložené diplomové práci stanovila cíl popsat a analyzovat, jak je v jednotlivých učebnicích pro 1. stupeň ZŠ vysvětlováno, prezentováno a klasifikováno učivo o slovních druzích, do jaké míry je uplatňován v tomto učivu kognitivně-komunikační přístup.

Východiskem pro analýzu jsou učebnice nakladatelství Nová škola Brno, s. r. o., nakladatelství Taktik: Hravá čeština a nakladatelství Fraus.

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V úvodní teoretické části představuje autorka vymezení zkoumané problematiky v RVP (vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace). V další kapitole teoretické části předložené diplomové práce shrnuje diplomantka názory renomovaných didaktiků na sledovanou problematiku (představuje pojetí R. Brabcové, M. Čechové, P. Hausera, V. Styblíka, K. Kamiše, S. Štěpáníka aj.).

V praktické části představuje autorka pojetí učiva o slovních druzích v jednotlivých vybraných učebnicích různých nakladatelství. Postupně rozebírá učivo o slovních druzích v učebnicích českého jazyka pro 2. až 5. ročník ZŠ. Provádí kvantitativní analýzu učiva, analýzu verbálních tvarů a analýzu integrace jazykové a slohově-komunikační výchovy (svá zjištění vždy dokládá v tabulkách).

V kapitole 11 nazvané Výzkum si klade autorka za cíl zjistit, do jaké míry dokáží žáci 5. ročníku (ve druhém pololetí) určovat slovnědruhovou příslušnost jednotlivých výrazů. Výzkum provádí na vzorku 66 žáků ze tří základních škol (dvě školy v Plzeňském kraji, jedna škola ve Středočeském kraji. Z pohledu cílů předložené práce představují její nejdůležitější části kapitoly 4 a 5 (zejména pak vlastní výsledky výzkumu). Ten je prováděn pomocí testu, jež autorka pro tyto účely vytvořila. Test zahrnuje cvičení substituční, problémová, konstrukční či doplňovací. V dílčí kapitole 11.5 pak diplomantka náležitě interpretuje výsledky svého zkoumání. V celkových závěrech diplomantka konstatuje zjištěné rozdíly v úspěšnosti žáků jednotlivých škol. Jedním ze stresujících faktorů při řešení testu byla údajná délka a obtížnost testu (obsahoval 10 úkolů). Diplomantka se pokouší analyzovat důvody neúspěšnosti žáků v řešení zadaných úkolů (mj. i vliv pandemické situace).

V závěrečné kapitole předkládá autorka návrhy příprav na vyučovací hodiny zaměřené na tuto problematiku.

Cíl diplomové práce, jež si autorka v úvodu vytkla, byl splněn. Text práce však vykazuje určité nedostatky, a to v rovině stylizační, jazykové i formální. Úroveň práce částečně snižují zejména stylizační nedostatky. Např. na str. 4 formulace: „*Praktičnost slovních druhů tkví v tom, že ...*“, na str. 13: „*... protože vlastnosti jednotlivých slov nejsou zcela na 1. stupni probírány...*“.

Problémy jazykové: str. 13: „*... na příkladech neohebných slovních druhů, z nichž některá mohou zastupovat příslovce*“. Str. 9: „*trídí ... ohebná slova podle typu flexe na ty, které se skloňují, ..., které se časují.*“ Str. 37: „*Cvičení, která jednotlivé kapitoly obsahují, jsou založeny na deduktivním myšlenkové postupu.*“ Str. 42: „*Žáci se poprvé setkávají s dělením slovních druhů na ohebná a neohebná.*“

Autor, jehož práci diplomantka cituje, se jmenuje S. Štěpáník (str. 15, str. 101).

Za řadovou číslovkou chybí tečka (str. 8), slovo terciální (str. 9, ale i jinde) neexistuje, náležitě musí být užito výrazu **terciární**, podobně spojky **souřadicí** (nikoli souřadící): str. 28. V textu se ojedinele vyskytují také interpunkční nedostatky.

I přes výše uvedené skutečnosti lze konstatovat, že předložená práce je původní a že splnila svůj cíl. Doporučuji diplomovou práci k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

V Plzni 4. 5. 2022

Seuklas' o originalum

PhDr. Jana Vaňková
oponentka

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury

J. Vaňková